WIKIPEDIA

Makedonski jezik

Makedonski jezik (ISO 639-3: mkd), jedan je od slavenskih jezika i službeni jezik Sjeverne Makedonije još od 1944. [4] godine. Makedonsko je pismo ćirilica. Govori ga oko 2 113 170 ljudi, poglavito u Makedoniji (1 390 000; 1986.) i nadalje, prema neslužbenim podacima: Albanija (150 000), Bugarska (150 000), Grčka (250 000; Boskov, 2007.)[5].

Makedonski jezik Македонски јазик	
Države **govorenja:**	Sjeverna Makedonija, Bugarska [1][2], Grčka, Srbija, Crna Gora, Albanija i druge zemlje
Regije **govorenja:**	Europa
Broj govornika:	2,3 - 3 milijuna[3]
Rang:	
Razredba:	indoeuropski
	slavenski
	južnoslavenski
	makedonski
Jezični kôd	
ISO 639-**1**:	mk
ISO 639-**2**:	mkd / mac
ISO 639-**3**:	mkd

Vidi također: Jezik | Jezične porodice i jezici | Popis jezika po kodnim nazivima |Dodatak: Popis jezika

Sadržaj

Povijest

Slaveni su naseljavali Balkan, jedan dio je zaposjeo i najjužniji dio Balkana, pokoravajući starosjedioce, nametnuli su svoje običaje i jezik, no pri tome su prihvatili razvijenije proizvodne djelatnosti, zemljoradnju i uzgoj stoke.

Primajući kršćanstvo Slaveni u Makedoniji teško su se odricali od poganske vjere, a da se umanji otpor i odbijanje kršćanske vjere, kršćanski velikodostojnici su preveli Bibliju na jezik kojim se služili Slaveni, a da i pismo bude bliže Slavenima oni su angažirali sv. Ćirila i Metoda koji su već primili kršćanstvo i bili vrlo učeni jer su izučili najviše crkvene škole, no i škole svjetovne sfere. Ćiril i Metod su sastavili azbuku, pismo, preveli su Bibliju i crkvene knjige. Glagoljično pismo je prvo slavensko pismo. Ćiril i Metod su poslani u Moravsku da propovijedaju kršćanstvo i da time umanje napade svećenika iz zapadne crkve. Oni su sa sobom poveli i jedan dio svojih učenika, a u Moravskoj su podučili velik broj mladih. Po propasti misije Ćirila i Metoda njihovi učenici su se raširili po mnogim prostorima na istoku, jugu i produžili učenje i prosvjećivanje. Kliment i Naum došli su u Ohridu su prosvjećivali tamošnji puk, no i učenike koji su dolazili iz drugih dijelova srednjovjekovne Bugarske i drugih prostora.

Kliment je napisao novu azbuku Kirilku, odnosno ćirilicu koja se i dan danas primjenjuje u mnogim državama gdje je osnovna religija pravoslavna ili ortodoksna. Oni su u Ohridu osnovali prvi Sveslavensko sveučilište na kojem je studiralo oko 3000 studenata, crkvene knjige koje su u Ohridu pisane mogu se naći u svim pravoslavnim bibliotekama, te knjige su bile pisane ćirilicom i bile su baza pravoslavnom kršćanstvu. Kliment i Naum su osnovali i podigli mnogo crkava i manastira, u Ohridu Kliment je podigao katedralu na Plaošniku, a Naum je podigao manastir na najljepšem dijelu Ohridskog jezera, na prostoru gdje su izvori Ohridskog jezera. Po smrti Klimenta i Nauma oni su od naroda proglašeni za svece, sv. Kliment Ohridski – patron Ohrida i patron današnjih Makedonaca i Bugara, sv. Naum Ohridski Čudotvorac, svetac koji je imao iscjeliteljsku moć.

Velik broj riječi makedonskog jezika je istovjetan s riječima drugih slavenskih naroda. Makedonski jezik se oformio kao *književni jezik* tek u vremenu 1944.-1945. godine. Bugarska ne priznaje postojanje makedonskog jezika, već smatra da je makedonski jezik druga varijanta bugarskog jezika.

Pravopis

Makedonska ćirilica je službeno pismo na teritoriji Makedonije. Sastoji se od 31 slova. Makedonsko pismo je sastavljeno temeljeći se na pismima koja su sastavili Krsto Petkov Misirkov i Vuk Karadžić.

Velika slova																														
А	Б	В	Г	Д	Ѓ	Е	Ж	З	Ѕ	И	Ј	К	Л	Љ	М	Н	Њ	О	П	Р	С	Т	Ќ	У	Ф	Х	Ц	Ч	Џ	Ш
Mala slova																														
а	б	в	г	д	ѓ	е	ж	з	ѕ	и	ј	к	л	љ	м	н	њ	о	п	р	с	т	ќ	у	ф	х	ц	ч	џ	ш
Hrvatski																														
a	b	v	g	d	đ	e	ž	z	*dz*	i	j	k	l	lj	m	n	nj	o	p	r	s	t	ć	u	f	h	c	č	dž	š

Osobine

Makedonski jezik je južnoslavenski jezik. Zbog toga posjeduje zajedničke osobine i s ostalim slavenskim jezicima, prije svega sa srpskim, hrvatskim i bugarskim jezikom. I pored toga, makedonski ima neke osobine koje se ne mogu naći kod ostalih slavenskih jezika, kao što su:

- gubljenje padeža - umjesto padeža makedonski jezik rabi sustav prijedlogâ i članova koji vrše padežne funkcije; pr: Čovjek čita knjigu > *Čovekot **ja** čita knigata.*
- naglasak na trećem slogu - naglasak u makedonskom jeziku uvijek pada na trećem slogu s kraja, osim nekih stranih riječi; *pla'nina*
- dvojni objekt; *nego go vidov* (njega sam vidio)
- trojni član - postoje tri vida člana, određeni član, član za blizinu i član za udaljenosti.
- tvorba prošlog vremena pomoćnim glagolom 'imati'
- tvorba prošlog vremena pomoćnim glagol 'sum' i glagolskim pridjevom
- prošlo-buduće vrijeme

Vrste riječi:

- promjenljive:
- nepromjenljive:

Rod: muški, ženski i srednji

Broj: jednina i množina

Glagolska stanja:

Participi:

Pomoćni glagoli: *sum* i *ima*

Glagoli po vidu:

Načini:

Vremena:

Narječja

Sjeverno narječje

- zapadna skupina:

1. dolnopološki dijalekt
2. skopsko-crnogorski dijalekt
3. goranski dijalekt

- Istočna grupa:

1. kumanovski dijalekt
2. kratovski dijalekt
3. krivopalanečki dijalekt
4. ovčepoljski dijalekt

Zapadno narječje:

- središnja skupina:

1. prilepsko-bitoljski dijalekt[6]
2. kičevsko-porečki dijalekt[7]
3. skopsko-veleški dijalekt

- zapadna i sjeverozapadna skupina:

1. gornopološki dijalekt
2. rekanski dijalekt
3. galički dijalekt[8]
4. debarski dijalekt
5. drimkolsko-golobrdski dijalekt
6. vevčansko-radoški dijalekt[9]
7. struški dijalekt
8. ohridski dijalekt
9. gornoprespanski dijalekt

Karta makedonskih narječjâ.

10. dolnoprespanski dijalekt

Istočno i južno narječje

- istočna skupina:

1. tikveško-mariovski dijalekt
2. štipsko-kočanski dijalekt
3. strumički dijalekt
4. maleševsko-pirinski dijalekt [10]

- jugozapadna skupina[11]:

1. nestramsko-kostenarski dijalekt
2. korčanski dijalekt
3. kosturski dijalekt

- Jugoistočna skupina:

1. solunsko-vodenski dijalekt [12]
2. sersko-dramski-lagadinski-nevrokopski dijalekt[13]

Izvori

1. Ethnologue (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=mkd) Autor navodi da W. Brown u djelu iz 1998. navodi da su neki u Pirinskom okrugu naveli makedonski kao prvi jezik.
2. Nedostaju službene statistike. Potrebne su nam ovdje dodatne znanstveničke procjene.
3. broj govornika (http://www.seelrc.org:8080/grammar/mainframe.jsp?nLanguageID=3)
4. Решение на Антифашиското собрание на народното ослободуене на Македонија за заведуене на македонскиот јазик како службен јазик во македонската држава (Rešenie na Antifašiskoto sobranie na narodnoto osloboduene na Makedonija za zaveduene na makedonskiot jazik kako služben jazik vo makedonskata država; hrv. *Odluka Antifašističkoga sobranja narodnoga oslobođenja Makedonije o uvođenju makedonskoga jezika kao službenoga jezika u makedonskoj državi*), Prohor Pčinjski, 2. kolovoza 1944. (pristupljeno 20. listopada 2016.)
5. Ethnologue (16th) (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=mkd)
6. стр.68 Граматика на македонскиот литературен јазик, Блаже Конески, Култура- Скопје 1967
7. Академик Божидар видоески, Кичевскиот говор. МЈ, 1957, VIII, 1, стр. 31-90.
8. Belić 1935: A. Belić, Galički dijalekat, Srpski dijalektološki zbornik, VII, Srpska kraljevska akademija, Beograd – Sr. Karlovci, 1-352+IV
9. The Radožda-Vevčani Dialect of Macedonian: Structure, Texts, Lexicon by P. Hendriks. The Slavic and East European Journal, Vol. 22, No. 1 (Spring, 1978), pp. 111-112
10. A comparative historical analysis of nominal accentuation in archaic (Maleševo) and transitional (Nivičino) Eastern Macedonian dialects," in Proceedings of the Third North American-Macedonian Conference on Macedonian Studies. Indiana Slavic Studies 10:135-151. 1999
11. Македонските дијалекти во Егејска Македонија: (Обид за класификација). Македонските дијалекти во Егејска Македонија: научен собир, Скопје 23-24 декември 1991. Скопје: МАНУ, 1994, стр. 23-60.

12. str. 249- 252 Makedonski jazik za srednoto obrazovanie- S.Bojkovska, D.Pandev, L.Minova-Ǵurkova, Ž.Cvetkovski- Prosvetno delo AD- Skopje 2001
13. str. 249- 252 Makedonski jazik za srednoto obrazovanie- S.Bojkovska, D.Pandev, L.Minova-Ǵurkova, Ž.Cvetkovski- Prosvetno delo AD- Skopje 2001

Vanjske poveznice

- Prof. Željko Ciglar (http://zciglar.wordpress.com/) Hrvatski u Makedoniji, hrvatsko-makedonska čitanka u pdf formatu, ur. Ljudmil Spasov i Željko Ciglar (http://zciglar.files.wordpress.com/2010/03/c48ditanka1882011.pdf)
- Ethnologue (14th) (http://www.ethnologue.com/14/show_language.asp?code=MKJ)
- Ethnologue (15th) (http://www.ethnologue.com/15/show_language.asp?code=mkd)
- mk.wikipedia.org Wikipedija na makedonskom jeziku (https://mk.wikipedia.org/)
- Ethnologue report for Macedonian (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=mkd)
- Nature of Standard Macedonian language by Mladen Srbinovski (http://knigite.abv.bg/en/pavel/nature_of_mac_lang.html)
- The Macedonian nationality (http://www.gate.net/~mango/DeBelle.htm)
- 1920 US Census, Instructions to Enumerators, where Macedonian is listed as a principal foreign language (http://usa.ipums.org/usa/voliii/inst1920.shtml)
- Digital Dictionary of the Macedonian Language (http://www.makedonski.info)
- Macedonian - English, Greek, Albanian, German, French, Italian translator (http://www.idividi.com.mk/recnik/)
- A grammar of Macedonian by Victor Friedman (http://www.seelrc.org:8080/grammar/mainframe.jsp?nLanguageID=3)
- Macedonian — English, Greek, Albanian, German, French, Italian translator (http://www.idividi.com.mk/recnik/)
- BBC Education — Languages: *Macedonian, Makedonski* (http://www.bbc.co.uk/languages/european_languages/countries/macedonia.shtml)
- The Macedonian Language (http://www.makedonija.info/language.html)
- Macedonian — English Dictionary (http://www.websters-online-dictionary.org/definition/Macedonian-english/)
- Reading and Pronouncing Macedonian: An Interactive Tutorial (http://www.unc.edu/~bbiljana/MKDtutorial.html)
- UCLA Language materials project (http://www.lmp.ucla.edu/Profile.aspx?LangID=42)
- Krste Misirkov — On Macedonian Matters, 1903 year (Complete text of the book) (http://www.misirkov.org/)
- Learn Macedonian (http://learnmacedonian.blogspot.com/)
- Funky Macedonian - Get the gists of macedonian (http://www.funkymacedonian.com/learnmacedonian/vocab/)

Slavenski jezici ⇒ Indoeuropski jezici	
istočnoslavenski (6)	bjeloruski • staroruski † • ruski • rusinski • ukrajinski • Jazičije
zapadnoslavenski (12)	češki • kašupski • knaanski † • donjolužičkosrpski • gornjolužičkosrpski • polabski † • staropoljski † • srednjopoljski † • poljski • slovački • slovinački † • šleski
južnoslavenski (8)	bošnjački • bugarski • crnogorski • hrvatski • makedonski • starocrkvenoslavenski † • srpski • slovenski
	praslavenski † izumrli jezici